

RINOSINUIITILÄHETE

Hyvä kollega

Olemme rinologisessa tiimissä miettineet avoterveydenhuoltoa varten pitkittyvän tai toistuvan rinosinuiitin läheteissä keskeisinä pitämiämme asioita. Suunnittelemme lähetteen perusteella ennen vastaanottoa tehtäviä tutkimuksia (esim. sivuonteloiden tietokonekuvausta) mahdollisimman pitkälle, jotta potilaan hoito olisi sujuvaa. Annamme myös hoito-ohjeita konsultaatiovastauksina tai ohjaamme hoitoa ennen erikoissairaanhoidon pääsyä. Toivomme, että rinosinuiittipotilaan läheteessä kerrotaan seuraavat asiat:

Anamneesi:

- Nenän tukkoisuus – pystyykö hengittämään nenän kautta päivällä/yöllä?
- Nenäerite/räkä, nieluun valuva lima
- Paine tai särky – kivun paikka ja voimakkuus (VAS)
- Hajuainin heikentyminen

Oireiden kesto ja lukumäärä vuodessa/infektiokaudessa? Onko potilas väliaikoina oireeton?

Onko potilaalla todettu tai epäiltävä sivuontelotulehduksiin usein liittyviä sairauksia, kuten astmaa, allergista tai ei-allergista nuhaa, hammastulehduksia? Tupakointi? Allergiatestin tulokset, aiemmat leikkaukset, missä?

Ovatko oireet toispuoleisia? Onko hampaat hoidettu? Onko muita häiritseviä oireita/epätyypillisiä oireita?

Status:

Nenä arvioidaan ennen ja jälkeen supistuksen (lidokaiiniadrenaliini tai adrenaliinisipaisu alakuoriin, supistuu 2-3 minuutissa):

Kuorikkoturpeus, erite ja sen laatu - näkykö polyyppeja tai märkää? Nielun tai nenänielun erite, hampaiden kunto.

Tutkimukset:

Onko otettu sivuontelokuvia tai tehty poskiontelopunktioita? Onko löydös tiedossa?

Sivuontelontulehduksen pitkittyessä kuvaus on paikallaan, jos oireet ovat toispuoleiset/epätyypilliset tai jos oireet pitkittyvät hoidosta huolimatta ja harkitset lähettämistä erikoissairaanhoidon.

Hoito avoterveydenhoidossa:

Vähintään 3 kuukauden ajan säännöllinen nenäkortisonihoito öljykostutuksen kanssa ennen kirurgisen hoidon arviota. Keskikäytävästä otetun märkänäytteen viljelyvastaukseen perustuva antibioottikuuri.

Keittosuolahuuhtelut kannulla oireisina päivinä, pahenemisvaiheissa tai säännöllisesti.

Muu lääkehoito (bakteeritulehdusvaiheiden hoito, allergian, nuhan ja astman hyvä hoito). Tupakasta vieroitus.

Jos nenäpolyyppipotilailla ei saada vastetta nenäkortisonisuihkeilla tai oireet hankalat, vaihda nenäkortisonitippoihin vähintään 3kk ajaksi ja aloita suun kautta 10-14 vrk:n kortisonikuuri. Sekä

nenähuuhtelu että lääkehoito säännölliseksi. Arvioi hoitovaste ennen erikoissairaanhoidon lähettämistä.

Terveyskylän sivustolla ohjataan videoilla mm nenäkortisonin ja huuhtelukannun käyttöä:

www.terveyskyla.fi/allergia-astmatalo;

Duodecimkatsaus 2012: Nenän polyypit.

Lähetettä tehdessäsi kirjaa em. lisäksi tieto oheisen SNOT22- elämänlaatukyselyn pistemäärästä

Nenäoirekysely Sino-Nasal Outcome Test -22 (SNOT -22)

Alla on lista nenä- ja sivuontelosairauksiin liittyvistä oireista ja niiden vaikutuksista sosiaaliseen elämääsi ja tunne-elämääsi. Haluaisimme selvittää oireita ja niiden vaikutuksia tarkemmin ja toivomme sinun vastaavan seuraaviin kysymyksiin parhaan kykysi mukaan. Oikeita tai vääriä vastauksia ei ole, ja vain sinä voit antaa nämä tiedot. Arvioi millaisia vaivasi ovat olleet viimeisten kahden viikon aikana. Älä epäröi pyytää apua tarvittaessa. Kiitokset osallistumisestasi.

Otaen huomioon kuinka vaikeita oireesi ovat ja kuinka usein niitä esiintyy, arvioi joka kohdassa alla kuinka hankala ongelmasi on ympyröimällä numero, joka vastaa tuntemustasi.

	Ei ongelmia	Hyvin vähäinen ongelma	Lievä tai vähäinen ongelma	Kohtalainen ongelma	Vaikea ongelma	Pahin mahdollinen ongelma
1. Niistämisen tarve	0	1	2	3	4	5
2. Aivastelu	0	1	2	3	4	5
3. Nenän vuotaminen, nuha	0	1	2	3	4	5
4. Nenä on tukossa	0	1	2	3	4	5
5. Haju- ja makuaistin heikentyminen	0	1	2	3	4	5
6. Yskä	0	1	2	3	4	5

7. Liman valuminen kurkkuun	0	1	2	3	4	5
8. Paksu nenäerite, ”räkä”	0	1	2	3	4	5
9. Korvien lukkoisuus	0	1	2	3	4	5
10. Huimaus	0	1	2	3	4	5
11. Korvakipu	0	1	2	3	4	5
12. Kipu tai paine kasvoissa	0	1	2	3	4	5
13. Nukahtamisvaikeudet	0	1	2	3	4	5
14. Yöllinen heräily	0	1	2	3	4	5
15. Huonosti nukuttu yö	0	1	2	3	4	5
16. Herääminen väsyneenä	0	1	2	3	4	5
17. Väsymys / uupumus	0	1	2	3	4	5
18. Alentunut toimintakyky	0	1	2	3	4	5
19. Alentunut keskittymiskyky	0	1	2	3	4	5
20. Turhautuminen / levottomuus / ärtyisyys	0	1	2	3	4	5
21. Surullisuus	0	1	2	3	4	5
22. Kiusaantuneisuus / nolostuminen	0	1	2	3	4	5